PROTECTOR
försäkring

Kommunförsäkring avseende Egendom, Extrakostnader PS800

Gäller från och med 2023-07-01

Innehåll

1 Vem försäkringen gäller för 4

1.1 Försäkringen gäller uteslutande för dem som anges i 1.1.1 och 1.1.2 4

1.2 När försäkringen gäller.....4

1.3 Var försäkringen gäller.....4

1.4 Försäkrat intresse 4

1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp.....4

1.5.1 Försäkrad egendom.....4

1.5.2 Försäkringsbelopp 5

1.5.3 Investering och värdeändring.....6

1.6 Självrisk.....6

1.6.1 Flera moment 6

1.7 Försäkrade skadehändelser 7

1.7.1 Allmänna undantag 7

1.7.2 Brandförsäkring.....7

1.7.3 Vattenskadeförsäkring 10

1.7.4 Inbrottsförsäkring.....11

1.7.8 Maskinförsäkring.....16

Anmärkning 18

1.7.9 Annan skadehändelse (exkl. maskin) 18

Försäkringen gäller inte för 19

1.8 Räddnings- och Röjningskostnad samt restvärdeskydd 20

1.8.2 Röjningskostnad.....21

1.8.3 Restvärdeskydd.....21

1.9 Säkerhetsföreskrifter 22

1.9.1 Allmänt 22

1.9.1.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna 22

1.9.2 Brandförsäkring.....23

Anmärkning 24

1.9.4 Dator och multimedia 28

1.10 Skadevärderingsregler.....30

1.10.1 Byggnad 30

Begränsningar.....30

Undantag 31

Högsta ersättning 31

Försäkrads skyldighet 31

Högsta ersättning 32

Försäkrads skyldighet 32

1.10.2 Fastighetsinventarier 34

1.10.3 Trädgård och markanläggningar.....34

1.10.4 Värmekulvert 35

1.10.5 Maskinerier 35

Begränsningar.....35

1.10.6 Varor 36

1.10.7 Ritningar, arkivalier och datamedia.....37

1.10.8 Pengar och värdehandlingar.....37

1.10.9 Kunders egendom 37

1.10.10 Arbetstagares egendom 37

1.11 Ersättningsregler.....37

1.11.1 Fullvärdesförsäkring.....37

1.11.2 Helvärdes- eller förstariskförsäkring..37

1.11.3 Ersättningsregler i övrigt.....37

1.11.4 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser 38

1.12 Skaderegleringsbestämmelser 38

1.12.1 Anmälan om skada.....38

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar 39

1.12.3 Besiktning av skada 39

1.13 Definitioner - Förklaringar.....39

1.13.1 Objekttyper 39

2 HYRESFÖRLUST- OCH EXTRAKOSTNADSFÖRSÄKRING..... 46

2.1 Vem försäkringen gäller för (den försäkrade).....46

2.2 Försäkrad verksamhet 46

2.3 När försäkringen gäller 46

2.4 Försäkrat intresse 46

Undantag 46

2.5 Försäkringsbelopp 47

2.6 Självrisk 47

2.7 Försäkrade skadehändelser 47
2.7.1 Hyresförlust 48
2.7.2 Extrakostnad 48
2.7.3 Extrakostnad - smittsam sjukdom 48
Undantag 48

2.8 Räddningskostnad 48
Undantag 48

2.9 Säkerhetsföreskrifter 49

2.10 Skadevärderingsregler 49
2.10.1 Hyresförlust 49
2.10.2 Extrakostnad och Extrakostnader vid smittsam sjukdom 49

2.11 Ersättningsregler 49
2.11.1 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser 49

2.12 Skaderegleringsbestämmelser 50
2.12.1 Anmälan om skada 50
2.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar 50

3 ALLMÄNNA AVTALSBESTÄMMELSER 51

3.1 Försäkringstagarens behörighet 51

3.2 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen 51

3.3 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden 51

3.4 Premiebetalning 51
3.4.1 Första premie 51
3.4.2 Premie vid förnyat avtal 51
3.4.3 Tilläggspremie under försäkringstiden 51
3.4.5 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid 52

3.6 Upplysningsplikt och riskökning 52
3.6.1 Felaktiga och ofullständiga uppgifter. 52
3.6.2 Ändrade förhållanden 52

3.7 Räddningsplikt 52
3.7.1 Åsidosättande av räddningsplikt 53

3.8 Regress 53

3.9 Återkrav 53

3.10 Dubbelförsäkring 53

3.11 Tvist om värdering 53

3.12 Kvittningsförbehåll 54

3.13 Force Majeure 54

3.14 Preskription 54

3.15 Tillämpbar lag och behörig domstol 54

1 Vem försäkringen gäller för

1.1 Försäkringen gäller uteslutande för dem som anges i 1.1.1 och 1.1.2

1.1.1 Försäkringen gäller för försäkringstagaren som ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

För försäkrad egendom som inte ägs av försäkringstagaren, gäller försäkringen både för ägaren av egendomen och försäkringstagaren, om egendomen av försäkringstagaren

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrs eller lånas, eller
- är mottagen i kommission, eller
- utgörs av kunders egendom, dock endast
    - om försäkringstagaren är skyldig att ersätta skada på egendomen eller i särskilt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen och
    - till den del ägaren inte har rätt till ersättning genom egen egendomsförsäkring.

För försäkrad egendom som utgörs av arbetstagares egendom gäller försäkringen både för ägaren av egendomen (arbetstagaren) och försäkringstagaren, om egendomen är i försäkringstagarens vård.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen var i kraft.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för försäkrad egendom inom Norden.
Begränsning:
För försäkrad egendom under transport gäller försäkringen endast om skadan omfattas enligt 1.7.2.1 (Brand), enligt 1.7.5 (Rån) eller enligt 1.7.7.2 (Transportförsäkring).

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att det ekonomiska värdet av försäkrad egendom minskas eller går förlorat.

1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet.

Försäkringen omfattar dock egendom i den utsträckning som anges nedan i 1.5.2.2 (högsta ersättning), även om egendomen inte har angetts i försäkringsbrevet. Försäkringen omfattar dessutom följande egendom:

- fastighetsinventarier
- värmekulvert enligt
- 1.7.8.2 (Värmekulvert), andra stycket
- byggnad, om högst 30 kvm byggnadsyta som fanns vid försäkringstidens början, men som inte angetts i försäkringsbrevet

- byggnader och maskinerier som förvärvats under försäkringstiden, i den utsträckning som anges i 1.5.3 (Investering och värdeändring).

Beträffande egendoms indelning i objekttyper, se 1.13 (Definitioner - Förklaringar).

1.5.1.1 Undantagen egendom

Försäkringen omfattar inte följande egendom, om inte annat specifikt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon (motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och trafikförsäkringspliktiga motorredskap) och släpfordon till dessa
- luftfartyg, svävare, hydrokoptrar, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk och byggnadsverk under bogsering till sjöss samt järnvägsanläggning,
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- eller vattenyta,
- värmekulvert, utöver vad som angetts i 1.7.8.2 (Värmekulvert)
- ledning utanför byggnad
- produktiv skog
- fast egendom som inte hänförs till byggnad eller trädgård och markanläggningar,
- mobilkranar, tornsvängkranar, gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskiner,
- levande djur och växande gröda samt växter och växtkulturer som inte hänförs till trädgård och markanläggningar.

Försäkringen omfattar i intet fall jord som är fast egendom (mark med undergrund).

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller som fullvärdesförsäkring om inte annat framgår av försäkringsbrevet. För viss egendom eller vissa skadehändelser kan dock ersättningen vara begränsad enligt vad som anges nedan.

1.5.2.2 Högsta ersättning

Vid varje skada på följande egendom lämnas, om inte annat anges i försäkringsbrevet, ersättning intill högst nedan angivna belopp:

- trädgård och markanläggning - 50 basbelopp
- varor - 10 basbelopp
- ritningar, arkivalier och datamedia - 200 basbelopp
- pengar och värdehandlingar samt egendom hänförlig till annan objekttyp om egendomen består av föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- förvarade i låst värdeskåp enligt Sv Standard 3150 med poängvärde lägst 90 - 5 basbelopp
- förvarade i låst värdeskåp enligt Sv Standard 3150 med poängvärde lägst 40 – 2 basbelopp
- förvarade i låst brand- och dyrksäkert kassaskåp - ½ basbelopp
- förvarade på annat sätt inom försäkringstagarens lokaler – 20 % av basbelopp
- vid rån - 10 basbelopp

Kunders egendom

- för enstaka föremål - 20 basbelopp
- sammanlagt för flera föremål - 50 basbelopp

- för pengar och värdehandlingar – 20 % av basbeloppet per kund dock max 2 basbelopp per skada

  Arbetstagares egendom
- per elevförening - 2 basbelopp
- per ägare i övrigt – 20 % av basbeloppet eller belopp enligt kollektivavtal
- skada som omfattas enligt 1.7.7.1 på hyrd lokal - 3 basbelopp
- statyer, skulpturer och andra fasta konstverk - 50 basbelopp.

1.5.3 Investering och värdeändring

Försäkringen gäller, inom ramen för försäkringsbelopp (om sådant har angivits) och högsta ersättning som anges i försäkringsbrevet och övriga villkorspunkter, för det värde som byggnader och maskinerier har vid försäkringstidens start. Vid skadevärdering beaktas prisändringar enligt vad som sägs i 1.10 (Skadevärderingsregler).

Försäkringen gäller dock därutöver, som fullvärdesförsäkring, för nyförvärv, samt värdehöjningar genom investering och prisändring, som sker under försäkringstiden av byggnader och maskinerier, med högsta ersättning enligt följande, om ej annat anges i försäkringsbrevet:

- 20 000 kr sammanlagt för alla nyförvärv och värdehöjningar av byggnader under försäkringstiden
- 20 000 kr sammanlagt för alla nyförvärv och värdehöjningar av maskinerier under försäkringstiden.

Vid förnyelse av försäkringen för en ny försäkringstid, ändras värden och försäkringsbelopp (om sådant har angivits) för byggnad och lös egendom med sedvanligt index baserat på bland annat relevanta index från Statistiska centralbyrån.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad samt Restvärdeskydd), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Självrisken anges i försäkringsbrevet eller nedan vid Särskild självrisk för vissa skadehändelser.

Vid skada på försäkrad byggnad, vållad av hyresgäst i egenskap av privatperson som saknar tillämplig ansvarsförsäkring, minskas annars gällande självrisk med ett belopp motsvarande den ersättning som hade kunnat utges för skadan genom en normal konsumentansvarsförsäkring för hyresgästen, dock högst 10 basbelopp. Om minskningen är större än annars gällande självrisk, avdrags ingen självrisk.

1.6.1 Flera moment

När flera moment i försäkringen aktualiseras för samma skadehändelse är det den högsta grundsjälvrisken som gäller för hela skadan.

1.7 Försäkrade skadehändelser

1.7.1 Allmänna undantag

Grov vårdslöshet

Försäkringen omfattar inte skada som den försäkrade orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada som entreprenör, leverantör eller annan enligt köplag eller åtagande i avtal är skyldig att ersätta. Detta undantag tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

Terrorism

Försäkringen omfattar inte egendomsskador och därav föranledda följdskador, som är orsakade av eller står i samband med terrorhandling.

Dammbrott

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas genom brott i naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten (dammbrott).

1.7.2 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt 1.7.2.1 - 1.7.2.10.

1.7.2.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand, varmed här avses eld som okontrollerat har spridits

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada, på sådan utrustning som undantagits i 1.7.2.4 (Åskslag, el-fenomen eller strömavbrott), genom brand som ursprungligen uppstått i utrustningen och som orsakats av åskslag, plötsligt och oförutsett el-fenomen, strömavbrott eller strömstörning.

1.7.2.2 Sot utströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad, om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sot utströmning från rökkanals mynning eller från byggtork.

1.7.2.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare, ska därvid genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska, trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion ska anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller bristning genom undertryck (implosion).

Undantag

Försäkringen gäller inte för:

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar, eller
- skada, på sådan utrustning som undantagits i 1.7.2.4 (Åskslag, el-fenomen eller strömavbrott), genom explosion i utrustningen som orsakats av åskslag, plötsligt och oförutsett el-fenomen, strömavbrott eller strömstörning.

1.7.2.4 Åskslag, el-fenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötslig och oförutsett el-fenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning), eller
- strömavbrott eller strömstörning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på följande egendom

- elektrisk maskin eller apparat - inklusive roterande elektrisk maskin, transformator och reaktor avsedd för spänning högre än 12 kVA,
- roterande elektrisk maskin med märkeffekt större än 250 kVA oberoende av spänning
- transformator och reaktor med märkeffekt större än 1000 kVA oberoende av spänning
- egendom i kyl- eller frysenhet, dock endast såvitt gäller strömavbrott eller strömstörning.

1.7.2.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats genom plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.2.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg, eller föremål från sådant, plötsligt och oförutsett träffar försäkrad egendom av annat slag.

1.7.2.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt obligatorisk försäkring inte kan lämnas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på det påkörande fordonet eller egendom under hantering eller transport med fordonet.

1.7.2.8 Storm, hagel

Försäkringen gäller för sådan skada på byggnad och egendom som förvaras däri som direkt uppstår genom storm, varmed här avses vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund, hagel, eller snölast på tak, varmed här avses överlast av snö som uppkommit vid ett och samma tillfälle i direkt samband med sådan extrem väderlekssituation att det med rimliga åtgärder inte varit möjligt att undanröja snölasten, om inte redan befintlig snö på taket väsentligt påverkat skadan.

Försäkringen gäller även för oundvikliga följdskador på byggnad och egendom som förvaras däri, som inträffar p.g.a. och i direkt samband med ersättningsbar skada enligt ovan, t ex vid nederbörd eller kyla.

Med skada på egendom genom storm avses att egendomen har skadats av vindkraften, eller av föremål som vinden fört med sig.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom vatten i annat fall än vid ersättningsbar följdskada enligt ovan, genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning, på revetering, puts eller skorstensbeklädnad, om inte skadan orsakats av föremål som vinden fört med sig, på växthus, plasthall, eller tält samt egendom i dessa, på båthus, badhytt eller kallbadhus, eller på byggnad eller egendom däri om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

1.7.2.9 Ras, lavin, jordskalv

Försäkringen gäller för skada genom ras, varmed här avses att jordmassor, snö- eller ismassor, klippblock eller stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge, lavin, jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på trädgård och markanläggningar. Inte heller för skada som orsakats av sättning i mark eller grund, sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift, vatten- eller vågerosion, eller isskruvning.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet, inklusive ersättning enligt Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring, till följd av alla skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret, genom ras, lavin eller jordskalv enligt ovan är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 150 basbelopp.

1.7.2.10 Översvämning (Skyfall)

Försäkringen gäller för skada på byggnad och egendom som förvaras däri, genom att vatten till följd av skyfall, varmed avses att vatten genom skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag från markytan strömmar direkt in i byggnad genom dörr, fönster, ventil eller annan

sådan öppning (således inte genom grund eller liknande) eller inomhus tränger upp ur avloppslednings öppning eller därtill anslutna anordningar, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på båthus, sjöbod, växthus, plasthall, tält eller förstariskförsäkrad byggnad och inte heller för skada på egendom i dessa.

Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet gäller för alla fastigheter inom samma händelse, och är begränsad till 20 basbelopp per händelse och år.
Särskild självrisk:
I de fall flera fastigheter drabbas av samma händelse tillämpas en självrisk per fastighet.

1.7.3 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten – (dock inte vattenånga) – från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar samt från akvarium eller vattensäng,
- vattenånga, olja eller annan vätska från installation med därtill anslutna anordningar för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler,
- vatten från inomhus beläget våtutrymme t.ex dusch- och badrum som har golvbrunn och tätskikt för att förhindra utströmning,
- vatten från pumpgrop p.g.a. plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller strömavbrott, eller
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet vid strömavbrott eller fel på anläggningen, dock inte skada på egendom i enheten (jfr 1.7.7.3).
- Försäkringen gäller inte för skada som orsakas genom vatten från damm vid dammgenombrott. Med dammgenombrott förstås att damm brister och med damm förstås i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten dock inte regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion. Högsta ersättning är 30 basbelopp. Undantaget tillämpas oavsett orsaken till dammbrottet och således även vid skyfall

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

Undantag

Försäkringen gäller inte för:

- skada på den installation varifrån utströmningen skett,
- skada genom frysning, om inte skäliga åtgärder vidtagits för att förhindra sådan skada,
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte uppfyller de krav som ställs enligt svenska byggregler (normer), skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör dagvattenledning, parkeringsdäck eller dräneringssystem. Detta undantag gäller dock inte utströmning från dräneringssystem för pumpgrop p.g.a. sådan vattenutströmning från pumpgropen som omfattas enligt ovan,

- skada genom vatten som vid regn, snösmältning, högvatten eller dammgenombrott trängt in i byggnad ur avloppsledning, vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut,
- skada genom röta, svamp, korrosion eller annan långtidspåverkan.

Detta gäller inte om det framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft.

- skada genom utströmning från installation som inte provats och godkänts i vedertagen ordning,
- skada på trädgård och markanläggningar,
- kostnad för utbyte av den bristfälliga golv- och väggbeklädnaden med tillhörande tätskikt i våtutrymme genom vilket läckaget uppstår. Här anses golv- och väggtätskikt vara en enhet.

Särskild självrisk

Självrisken är 50 % av nuvarande självrisk, dock lägst 1 basbelopp, utöver eljest gällande självrisk vid skada på byggnad genom läckage från skikt avsett att förhindra utströmning, t ex våtisolering eller kakelbeklädnad, med anslutningar och genomföringar, eller från installation om det orsakats av normala åldersförändringar, t ex korrosion eller förslitning, eller uppenbart eftersatt underhåll.

1.7.4 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt 1.7.4.1 - 1.7.4.5 nedan.

1.7.4.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i byggnad eller lokal, eller att någon olovligen tagit sig in i lokal. Detta om den försäkrade kan visa att detta skett med dyrk, med nyckel eller kod som åtkommits genom rån, genom inbrott i annan lokal eller bostad, eller genom inbrott i sådan nyckeltub eller nyckelskåp, eller genom tillgrepp (stöld) utifrån genom krossat fönster (s.k. smash and grab).

Med lokal avses rum i byggnad samt provisorisk lokal. Med provisorisk lokal avses skjul, bod, container eller annat liknande täckt och omslutet utrymme, samt utrymme som är föremål för reparations-, underhålls- eller ombyggnadsarbeten inom byggnad. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.3 (Vattenskadeförsäkring), eller på särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme som sägs i 1.7.4.2 (Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme), eller för stöld av egendom i sådant.

1.7.4.1.1 Högsta ersättning vid låsändring

Om nyckel eller kod, som förvarats hos försäkringstagaren eller dennes ombud, stulits i samband med inbrott i lokal eller nyckeltub/skåp enligt ovan eller i bostad, eller förlorats genom rån, låsändringar på grund därav skäligen är påkallade av lås som försäkringstagaren äger eller bekostat, ersätts kostnad härför.
Detta gäller dock endast för lås i dörr, port eller lucka. Om inte annat angetts i försäkringsbrevet lämnas ersättning med sammanlagt högst 5 basbelopp för låsändringar.

1.7.4.1.2 Säkerhetsföreskrift avseende inbrottsskydd

Skyddsklass 1, om inte annat anges i försäkringsbrevet eller nedan.

1.7.4.1.2.1 Nyckeltub/skåp.

Nyckeltub och nyckelskåp ska vara utformade med minst så stort skydd mot inbrott, som nyckeltub/skåp enligt Sv Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide.
Provisorisk lokal.
För provisorisk lokal gäller krav på inbrottsskydd enligt Skyddsklass 2, med följande ändringar och kompletteringar.

Exempel på godtagbar väggkonstruktion är regelvägg med yttersida av 16 mm spontade bräder och innersida av 10 mm byggplatta, enkelskiktsvägg av minst 25 mm spontade bräder, eller enkelskiktsvägg av minst 1 mm stålplåt.
För golv och tak godtas utförande som ger samma skydd mot inbrott som godtagbar väggkonstruktion.

Dörr, port och lucka får, istället för godkänd låsenhet, vara försedd med stålbom minst 10 x 50 med mer som räcker över hela dörren/porten/luckan och som är fäst med genomgående bultar. Stålbommen ska vara låst med godkänd låsenhet.

Samtliga fönster med ruta av annat material än glas ska antingen ha inkrypningsskydd eller vara utfört så att det ger samma skydd mot inbrott som inkrypningsskydd.

1.7.4.1.2.2 Påföljd vid ej uppfyllt krav

Uppfylls ej säkerhetskravet på inbrottsskydd reduceras ersättningen i enlighet med bestämmelserna i 1.9 (Säkerhetsföreskrifter)

1.7.4.2 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Försäkringen gäller för skada bestående i stöld av egendom ur låst värdeskåp eller ur brand- och dyrksäkert kassaskåp och för skadegörelse på sådant förvaringsutrymme, om skadan skett genom sådant inbrott eller annat intrång i inbrottsskyddad lokal som sägs i 1.7.4.1 (stöld och skadegörelse genom inbrott).

Om förvaringsutrymmet öppnats med nyckel gäller försäkringen dock endast om nyckeln åtkommits genom rån inom lokalen, efter intrånget dit, eller genom inbrott i annan lokal som uppfyller samma krav på inbrottsskydd, eller genom inbrott i bostad.

Om förvaringsutrymmet öppnats med kod, gäller försäkringen endast om koden åtkommits genom våld eller hot mot person som inneburit trängande fara för denne.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada då nyckeln till förvaringsutrymmet åtkommits genom rån, eller kod till förvaringsutrymmet åtkommits genom våld eller hot, mot någon som medverkat till eller främjat skadan eller mot någon som var under 18 år, eller skadegörelse genom sprängning.

1.7.4.3 Stöld och skadegörelse genom utbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse vid utbrott ur lokal, som uppfyller krav på inbrottsskydd enligt nedan, av obehörig person som gömt sig kvar i lokalen.

Med utbrott ur lokal avses att någon tagit sig ut ur låst lokal med våld eller med dyrk eller med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommits genom rån eller genom inbrott i annan lokal eller genom inbrott i bostad.

Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel. Med lokal avses vad som i 1.7.4.1(stöld och skadegörelse genom inbrott) definierats som lokal.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.3 (Vattenskadeförsäkring), eller på särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme som sägs i 1.7.4.2, eller egendom i sådant.

Krav på inbrottsskydd. Som vid 1.7.4.1(stöld och skadegörelse genom inbrott)

1.7.4.4 Stöld och skadegörelse genom inbrott i inhägnat område

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse i samband med inbrott, eller annat intrång som sägs i 1.7.4.1, i inhägnat område som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd enligt nedan.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada i samband med inbrott eller annat intrång i byggnad eller lokal (enligt andra stycket i 1.7.4.1) inom området, i samband med utbrott ur lokal (enligt andra och tredje styckena i 1.7.4.3) inom området, genom skadegörelse på byggnad inom området eller lös egendom som förvaras däri (jfr 1.7.4.5), eller som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.3 (Vattenskadeförsäkring), på följande egendom föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar, antikviteter, konstverk och äkta mattor, ur avsedda att bäras (t ex fick- och armbandsur, hängur), datorer, mobiltelefoner, kameror och kameratillbehör, projektorer, band- och skivspelare, förstärkare, högtalare, radio-, video- och TV-apparater pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn, eller tobak, vin och sprit.

Krav på inbrottsskydd

Inhägnadsskydd, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7.4.5 Skadegörelse utan samband med inbrott eller utbrott

Försäkringen gäller för skada genom uppsåtlig skadegörelse på byggnad eller lös egendom som förvaras däri.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada samband med inbrott eller annat olovligt intrång i byggnad eller lokal (enligt andra stycket i 1.7.4.1), i samband med utbrott ur lokal (enligt andra och tredje stycken i 1.7.4.3), som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.3 (Vattenskadeförsäkring), som består i förlust av egendom genom tillgrepp (stöld), på byggnad, om skadan är av sådan art att den inte påverkar byggnadens användbarhet, eller på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats.

1.7.5 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom rån.
Försäkringen gäller också för skada genom att våld på person använts i annat fall än vid rån, så som vid överfall, förutsatt att våldet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet, och att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skada.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t ex transportföretag), då den som utsatts för rånet eller våldet medverkat till eller främjat skadan, eller för pengar och värdehandlingar, om den som utsatts för rånet eller våldet var under 18 år. Vid rån eller våld inom den försäkrades lokaler gäller dock inte denna åldersgräns.

Högsta ersättning

Vid förlust av nyckel eller kod genom rån eller våld enligt ovan är ersättningen för låsändringar på grund därav begränsad enligt 1.7.4.1 (Högsta ersättning vid låsändring).

1.7.6 Glasförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom bräckage eller annan plötslig och oförutsedd yttre påverkan på glasrutor i försäkrad byggnad respektive inredning, skylt med tillhörande armatur och stativ, eller målning, bokstäver, ornament, blästring, etsning eller annan ytbehandling på glasrutor i försäkrad byggnad respektive inredning.
Som glasrutor räknas även plastmaterial, såsom polykarbonat, akrylplast eller liknande, som i samma syfte används istället för glasrutor.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas i och på byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad eller i och på rivningsobjekt, som består i repor, inristning eller annan yttre påverkan, såvida inte skadan medför uppenbar olägenhet att behålla egendomen, som inte är monterade på plats, som består i eller uppkommer genom kondens, genom sprängningsarbete, i växthus eller egendom däri, eller som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.4 (Inbrottsförsäkring).

1.7.1.7 Övriga skadehändelser

1.7.1.7.7.1 Skada på hyrd lokal

Försäkringen gäller (under förutsättning som anges i 1.1.2) för plötslig och oförutsedd skada på hyrd lokal, i den utsträckning som anges i 1.5.2.2.

1.7.1.7.7.2 Transportförsäkring

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport med fordon som den försäkrade äger, hyr eller leasar, eller – fordon som ägs av anställd till den försäkrade, eller under lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån den försäkrade inte kan erhålla ersättning genom annan gällande egendomsförsäkring.

Undantag

försäkringen gäller inte för

- skada som omfattas av 1.7.2.1 (Brand) eller 1.7.5 (Rån),
- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet),
- skada vid transport till och från arbetsområde eller vid lastning och lossning i samband med sådan transport, skada vid transport eller lastning och lossning inom ett och samma område för anläggning som disponeras av den försäkrade, såvida inte detta är ett led i och står i direkt samband med transport

till och från området, svinn, eller stöld under transport av pengar och värdehandlingar samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk, av annan egendom, om det med hänsyn till dess värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt inte vidtagits rimliga säkerhetsåtgärder, eller förövad vid annat än korta uppehåll i transporten (såsom för lunchrast, uppehåll för i- och urlastning o dyl.), eller förövad då fordonet lämnats olåst.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 10 basbelopp.

1.7.1.7.7.3 Kyl- och frysförsäkring

Försäkringen gäller för skada på egendom i stationär kyl- eller frysenhet genom oförutsedd temperaturförändring i enheten, eller utströmning av vätska eller kylmedel ur enheten.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av 1.7.2 (Brandförsäkring) eller 1.7.4 (Inbrottsförsäkring).

Högsta ersättning

Ersättning är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 20 basbelopp.

1.7.1.7.7.4 Oljeskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja eller annan vätska, som enligt gällande författning ska anses utgöra brandfarlig vara, på försäkrad egendom.

Försäkringen gäller endast i den mån den försäkrade inte kan erhålla ersättning genom annan gällande egendomsförsäkring.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som är en följd av normalt och beräkneligt spill skada genom inblandning av olja i annan vätska den utströmmande oljan.

Högsta ersättning

Ersättning är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 10 milj. kr inklusive ersättning för räddnings- och röjningskostnad enligt 1.8.

1.7.1.7.7.5 Cisternförsäkring

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på cistern, samt plötslig och oförutsedd skada på, eller förlust av, vätska i cisternen som orsakats därav.
Till cistern räknas även från denna gående rörledningar t o m närmast cisternen befintlig ventil.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada eller förlust genom normalt svinn eller genom stöld. Undantaget vid stöld tillämpas inte om cisternens påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar är försedda med betryggande låsanordningar. Genom långsamt utträngande vätska (diffusion), eller som omfattas enligt 1.7.2 (Brandförsäkring), 1.7.3 (Vattenskadeförsäkring), eller 1.7.4 (Inbrottsförsäkring).

Högsta ersättning

Ersättning är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 25 basbelopp, inklusive ersättning för räddnings- och röjningskostnad enligt 1.8.

1.7.8 Maskinförsäkring

1.7.8.1 Byggnad

Försäkringen gäller för annan plötslig och oförutsedd fysisk skada på försäkrad egendom enligt nedan, än sådan skada som, bortsett ifrån beloppsbegränsningar och självrisk, kan omfattas enligt 1.7.2 - 1.7.7.

Försäkringen gäller för skada på följande föremål ingående i objekttypen byggnad som är fullvärdesförsäkrad enligt 1.5: system för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas och elektricitet, elbelysning och eluttag för motorvärmare (t ex stolpar och ledningar), hissanläggning, rulltrappa eller annan anordning för personbefordran, sopsuganläggning, antennanläggning för radio och TV (även paraboler), maskinellt manövrerad fordonsport med manöverorgan, tvätt-, kyl- och frysanläggning för gemensamt bruk i fastigheten.

Försäkringen gäller även för skada på dator med tillhörande utrustning för fastighetens förvaltning och drift.

Försäkringen gäller dock inte för skada på:
Sanitetsgods (såsom tvättställ, badkar, toalettstol och bidé) och spis, disk-, tvätt- eller annan hushållsmaskin belysningsarmatur, brunn och simbassäng, rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring, el-patron i värmepanna eller varmvattenberedare, eller fundament inklusive ankarbultar.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet, inklusive ersättning enligt Hyresförlust- och
Extrakostnadsförsäkring, till följd av alla egendomsskador enligt denna punkt 1.7.8.1, i samband med demontering, montering, transport eller förflyttning, är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 10 basbelopp.

Denna begränsning gäller dock inte vid egendomsskada i samband med egendomens underhåll på platsen.

1.7.8.1.1 Undantag för skada genom försäkringen gäller inte för skada genom:

- sprängningsarbete, smälta, dammbrott, ras, skred, förskjutning eller sättning i mark eller grundkonstruktion, vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt ut ur avloppsledning, svämmat över eller på annat sätt kommit in i byggnaden, hav, sjö eller vattendrag som svämmat över, fukt, röta, mögel eller svamp, eller frysning om inte skäliga åtgärder vidtagits för att förhindra sådan skada.

1.7.8.1.2. Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på:
förbrukningsmaterial, t ex bränsle, drivmedel och smörjmedel, dukar, däck och slangar, filtar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, stenar, larvband, transportband, transportplåtar, viror och valsbeklädnad, eller utbytbara verktyg, t ex formar, knivar, krossverktyg, press- och stansverktyg och slagor.

Dessa undantag tillämpas dock inte om den försäkrade kan visa att skadan har uppkommit genom plötslig och oförutsedd yttre orsak, att skadan skulle ha uppkommit även om egendomen ej varit i drift, och att skadan inte undantags enligt 1.7.8.1.1., 1.7.8.1.3 eller 1.7.8.1.4. I så fall värderas skadan till högst egendomens tekniska värde.

1.7.8.1.3 Undantag för skada som består i

Försäkringen gäller inte för skada som består i gradvis förändring, långtidspåverkan, fortgående sprickbildning, förslitning, utmattning, förbrukning, svinn, diffusion, erosion, kavitation, korrosion, beläggning eller avsättning.

Undantaget för korrosion tillämpas inte om korrosionen inträffat under extra ordinärt kort tid och den försäkrade på grund därav inte rimligen kunnat hindra dess uppkomst.

- sönderfrysning av förbränningsmotor eller till densamma hörande kylsystem,
- förlust av egendom som glömts, förlagts eller tappats bort, förlust av information på datamedia, eller
- förlust genom stöld, bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott.

1.7.8.1.4 Undantag för skada av annan art

Försäkringen gäller inte för skada av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet, eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering.

Försäkringen gäller inte heller för normala åtgärdskostnader till följd av
försummat underhåll, felaktigt material, felaktigt eller bristfälligt utfört arbete, eller felaktig konstruktion.

Med normala åtgärdskostnader avses sådana kostnader som skulle ha uppkommit om försummelsen, bristfälligheten eller felaktigheten hade åtgärdats omedelbart före skadans uppkomst.

1.7.8.2 Värmekulvert

Försäkringen gäller för annan plötslig och oförutsedd fysisk skada på försäkrad egendom enligt nedan, än sådan skada som, bortsett från beloppsbegränsningar och självrisk, kan omfattas enligt 1.7.2 - 1.7.7.

Försäkringen gäller för skada på värmekulvert enligt 1.5 som befinner sig mellan försäkrade byggnader eller mellan försäkrad byggnad och den punkt där den försäkrades äganderätt till kulverten upphör, förutsatt att värmekulvertens längd mellan dessa punkter är högst 50 meter, om inte annat avstånd anges i försäkringsbrevet.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom gradvis förändring, långtidspåverkan, fortgående sprickbildning, förslitning, utmattning, förbrukning, svinn, diffusion, erosion, kavitation, korrosion, beläggning eller avsättning.
  Undantaget för korrosion tillämpas inte om korrosionen inträffat under extraordinärt kort tid och den försäkrade på grund därav inte rimligen kunnat hindra dess uppkomst som uppkommit genom att normal driftskontroll och normalt underhåll uppenbart eftersatts, p.g.a. bristande funktion beroende på feldimensionering, otillfredsställande inreglering eller liknande genom sprängningsarbete, som består i förlust av värmeenergi eller värmebärare,
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas

- genom normal service eller justering
- genom dammbrott
- genom ras eller skred, om skadan orsakats av sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete eller uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift
- genom vatten eller vågerosion, eller
- på värmekulvert som inte är provad och godkänd i vedertagen ordning.

Anmärkning

Vid skada genom ras som omfattas av försäkringen, är ersättningen begränsad enligt 1.7.2.9.

1.7.8.3 Övrig maskinförsäkring

Försäkringen gäller för annan plötslig och oförutsedd fysisk skada på, eller förlust av försäkrad egendom enligt nedan, än sådan skada eller förlust som, bortsett från beloppsbegränsningar och självrisk, kan omfattas enligt 1.7.2 - 1.7.5.

Försäkringen gäller som helvärdesförsäkring, om inte annat anges i försäkringsbrevet, med i försäkringsbrevet angivna försäkringsbelopp.

Försäkringen gäller för skada på sådan egendom som enligt specifikation i försäkringsbrevet omfattas av maskinförsäkring och som utgör elektrisk, elektronisk eller mekanisk anläggning eller anordning - t ex maskin, panna, ugn, apparat, kärl, aggregat eller dator, samt till sådana föremål hörande utrustning eller ledningar - som är avsedd för produktion, reparation, transport, distribution, energiförsörjning, service eller administration.

Försäkringen gäller dock inte för skada på egendom som kan omfattas av maskinförsäkring för Byggnad enligt 1.7.8.1, värmekulvert (jfr 1.7.8.2), hyrd lokal (jfr 1.7.7.1), egendom under transport eller under lastning och lossning i samband med transport (jfr 1.7.7.2), egendom i stationär kyl- och frysenhet (jfr 1.7.7.3), eller cistern eller vätska däri (jfr 1.7.7.5).

Högsta ersättning

Vid skada på egendom som anges i 1.5.2.2 är ersättningen vid varje skada begränsad enligt vad som sägs där.

Undantag

För försäkringen gäller dels samma undantag som anges i 1.7.8.1.1 - 1.7.8.1.4, dels följande undantag.
Försäkringen gäller inte för skada genom skadedjur, insekter, bakterier, virus eller smittoämnen, svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering, eller oförutsedd utströmning av olja eller annan vätska, som enligt gällande författning ska anses utgöra brandfarlig vara, på försäkrad egendom (jfr 1.7.7.4).

1.7.9 Annan skadehändelse (exkl. maskin)

Försäkringen gäller för annan plötslig och oförutsedd fysisk skada på, eller förlust av försäkrad egendom enligt nedan, än sådan skada eller förlust som, bortsett från beloppsbegränsningar och självrisk, kan omfattas enligt 1.7.2 - 1.7.6.

Försäkringen gäller för försäkrad egendom enligt 1.5, med undantag av följande egendom som kan omfattas av maskinförsäkring för Byggnad enligt 1.7.8:

- sanitetsgods (såsom tvättställ, badkar, toalettstol och bidé) och spis, disk-, tvätt- eller annan hushållsmaskin, belysningsarmatur, brunn och simbassäng, rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring, el-patron i värmepanna eller varmvattenberedare, eller fundament inklusive ankarbultar, värmekulvert (jfr 1.7.8.2), egendom som omfattas eller kan omfattas av övrig maskinförsäkring enligt 1.7.8.3, hyrd lokal (jfr 1.7.7.1), egendom under transport eller under lastning och lossning i samband med transport (jfr 1.7.7.2), egendom i stationär kyl eller frysenhet (jfr 1.7.7.3), eller cistern eller vätska däri (jfr 1.7.7.5).

Högsta ersättning

Ersättningen är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 25 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid skada på egendom som anges i 1.5.2.2 är ersättningen vid varje skada dessutom begränsad enligt vad som sägs där.

Undantag

För försäkringen gäller dels samma undantag som anges i 1.7.8.1.1 - 1.7.8.1.4, dels följande undantag:

Försäkringen gäller inte för

- skada genom skadedjur, insekter, bakterier, virus eller smittoämnen,

svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering, eller
oförutsedd utströmning av olja eller annan vätska, som enligt gällande författning ska anses utgöra brandfarlig vara, på försäkrad egendom (jfr 1.7.7.4).

* skada som består i kontamination eller form- eller strukturförändring, såsom förgasning eller färg- eller luktförändring.

* maskinellt lyft av egendom som tillhör annan ägare än försäkringstagaren.

Ersättning betalas inte för skada som orsakas av

a. vind
b. biologisk inverkan, t.ex. svamp, röta och mögel samt skadedjur, husbock, hästmyror och andra träskadeinsekter
c. eller består i sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser
d. trafik med motordrivet fordon för vilket trafikskadelagen (TSL) gäller respektive motsvarande lagstiftning i andra länder och där trafikskadeersättning betalas eller hade kunnat betalas
e. eller består i utrinnande smälta.

Undantagna skadetyper

Ersättning betalas inte för

a. skada till den del som skadan består i
    a. kontamination, förorening, förändring av form, konsistens, struktur, yta, färg eller lukt
    b. förgasning och förångning

c. förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas

b. skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
c. svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering
d. skada på byggnads- eller montagearbeten, eller skada som orsakas av sådana arbeten. Undantaget tillämpas inte om skadan uppkommer i samband med att försäkringstagaren med egen personal på försäkringsställe utför löpande underhållsarbete eller demontage- och montagearbeten på försäkrad egendom
e. skada vars uppkomst eller omfattning påverkas av ingrepp i bärande konstruktion eller försummat underhåll
f. förlust av vätska.
   Undantaget i 1.7.8.1.3 för skada som består i förlust genom stöld m fl. förmögenhetsbrott, tillämpas dock inte vid förlust av försäkrad egendom som glömts, förlagts eller tappats bort, under förutsättning att stöld/förlusttillfället kan preciseras och att med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits.

1.8 Räddnings- och Röjningskostnad samt restvärdeskydd

Anmärkning

Utöver ersättningsbegränsningarna nedan under 1.8, gäller att den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, räddnings- och röjningskostnad samt restvärdesskydd och ersättning enligt Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring, är begränsad vid skada genom ras, lavin eller jordskalv så som anges i 1.7.2.9, och begränsad vid skada på maskin i byggnad så som anges i 1.7.8.1.

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidtaga enligt 3.7 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada, om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Utan hinder av de begränsningar som framgår av 1.7 vid olika skadehändelser lämnas ersättning, såsom för räddningskostnad, även för egendomsskada som består i att försäkrad egendom skadas, förekommer eller stjäls till följd av uppenbart skälig räddningsåtgärd.

Undantag

Försäkringen ersätter inte räddningskostnad enligt ovan i den mån rätt till ersättning för kostnaden föreligger från annan enligt lag eller särskild författning, eller p.g.a. annan försäkring, garanti eller annat avtal.

Högsta ersättning

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad enligt ovan och egendomsskada enligt egendomsförsäkringen i övrigt, till försäkringsbeloppet.

Vid fullvärdesförsäkring för egendom som anges i 1.5.2.2, begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad enligt ovan och egendomsskada enligt egendomsförsäkringen i övrigt, till högsta ersättning enligt 1.5.2.2.

Vid helvärdesförsäkring betalas räddningskostnad även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

Vid skadehändelse med särskild begränsning till högsta ersättning, är dock den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada begränsad till den för skadehändelsen angivna högsta ersättningen, om det beloppet är lägre än högsta ersättning enligt ovan.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med egendomsskada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (röjning, sanering, borttransport samt destruktion).

Högsta ersättning

Försäkringsbolagets åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat anges i försäkringsbrevet, vid varje skada begränsat enligt följande:
Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på luft, mark, vattentäkt, sjö eller annat vattenområde eller på grundvatten är begränsad till högst 20 basbelopp.

I övrigt är ersättningen för röjningskostnader begränsad till högst det lägsta av 10 % av kostnaden för egendomsskadan och 50 basbelopp.

1.8.3 Restvärdeskydd

Om återställande av byggnad hindras p.g.a. lag eller myndighets föreskrift, är den försäkrade även berättigad till ersättning - restvärdeersättning - för vad kvarvarande delar av byggnaden därigenom förlorat i värde. Vid värderingen tillämpas reglerna 1.10 (Skadevärderingsregler).

Den försäkrade är skyldig att följa försäkringsbolagets anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till restvärdeersättning.

Undantag

Restvärdeersättning lämnas inte i den mån rätt till motsvarande ersättning från annan föreligger enligt lag eller särskild författning.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

1.9.1 Allmänt

1.9.1.1 Vad som avses med en säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare som

a) anges i detta försäkringsavtal (dvs. i försäkringsbrevet och de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren)
b) meddelas av tillverkare, leverantör av tjänst eller vara eller av besiktningsman. Föreskrifterna kan även gälla anvisningar om service och underhåll.
c) föreskrivs i lag eller förordning om
    a. brandfarliga varor
    b. explosiva varor
    c. elektrisk starkströmsanläggning.

1.9.1.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Protector för att säkerhetsföreskrifterna följs av

a) den försäkrades företagsledning
b) övriga anställda hos den försäkrade
c) entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
d) annan som har att tillse att föreskriften följs.

Om någon som anges i föregående stycke inte följer angivna föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen. Se 1.9.1.3 (Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter).

1.9.1.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrifter

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när den försäkrade eller annan angiven i 1.9.1.2 vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift om inte åsidosättandet kan antas ha saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra påvisa att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Nedsättningen kan minskas om det finns särskilda skäl med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Nedsättning ska inte göras om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttagits, eller om den som haft att tillse att föreskriften iakttogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

Om säkerhetsföreskrift inte iakttagits lämnas inte ersättning för den merkostnad som kan antas ha uppstått till följd därav, såvida det inte framgår att den som haft att tillse att föreskriften iakttogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

1.9.1.4 Allmänt om skyddskrav och skyddsklasser

Allmänt om skyddskrav och skyddsklasser

Föreskrivna skyddskrav ska vara uppfyllda och samtliga skyddsanordningar ska vara i funktion, exempelvis:

- lås ska vara låsta
- larm ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i omedelbar anslutning till lås.

1.9.1.4 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Utöver nedan angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift eller annan föreskrift som i skadeförebyggande syfte meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.
Annan föreskrift kan exempelvis gälla krav på nätanslutning såsom elförsörjning, stabiliseringsaggregat, reservström, skydd mot över- eller underspänning, transienter eller åska, driften (kontinuerlig, intermittent, övervakning), eller underhåll (intervaller och åtgärder).

1.9.2 Brandförsäkring

Säkerhetsföreskrifterna avser brand (1.7.2.1), explosion (1.7.2.3) och åskslag, el-fenomen eller strömavbrott (1.7.2.4). Utöver i denna punkt 1.9.2 angivna föreskrifter gäller för dator och datamedia de föreskrifter som anges i punkt 1.9.4.

1.9.2.1 Offentliga föreskrifter

De föreskrifter, jämte tillämpningsföreskrifter, ska iakttas, som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelats i lag eller förordning om brandfarliga varor, explosiva varor, och elektrisk starkströmsanläggning.

1.9.2.2 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningstjänst eller annan lokal föreskrift.

1.9.2.3 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektioneringen vid rökutveckling.

1.9.2.4 Brandfarliga arbeten (Heta Arbeten)

Följande säkerhetsregler för s.k. heta arbeten, utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska Brandförsvarsföreningen (SBF), ska följas.
Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

1.9.2.4.1 Allmänt

Heta arbeten
Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Brandskyddsansvarig
Den som avser att bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats ska skriftligen utse en brandskyddsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om brandskyddsansvarig ej utses blir försäkringstagaren automatiskt brandskyddsansvarig. Om fara för brand bedöms föreligga ska den brandskyddsansvarige utfärda tillstånd för arbetena på SBF:s blankett ”Tillstånd/Kontrollista” för heta arbeten (TK-Allmänt resp. TK-Tak) eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld under arbetenas utförande samt förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den brandskyddsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Anmärkning
Angivna blanketter beställs från SBF.

1.9.2.4.2 Säkerhetsregler
Säkerhetsregel nr 1,
BEHÖRIGHET
Den som ska utföra eller bevaka arbetena ska ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Utbildningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara brandskyddsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2,
BRANDVAKT
Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen under den tid som de heta arbetena utförs. Detta gäller även under arbetsrast. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt behövs inte när den brandskyddsansvarige bedömer att arbetet kan utföras medsamma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3, B
RANDFARLIG VARA
För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material, ska tillstånd inhämtas av kommunens brand-/räddningschef.

Säkerhetsregel nr 4,
STÄDNING OCH VATTNING
Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5,
BRÄNNBART MATERIAL
Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas eller avskärmas genom övertäckning.

Säkerhetsregel nr 6,
BRÄNNBARA BYGGNADSDELAR

Brännbara byggnadsdelar och värmeledande konstruktioner ska vara kontrollerade och skyddade samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7,
OTÄTHETER
Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8,
SLÄCKUTRUSTNING
Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två handbrandsläckare med lägst prestanda 34 A 233 B C och med en vikt på minst 6 kg (motsvarar ABE III). Vid takläggning krävs: Slang med vatten och två handbrandsläckare typ ABE III (eller motsvarande) samt brytverktyg (t ex pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t ex vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en handbrandsläckare med lägst prestanda 34 A 233 B C och med en vikt på minst 6 kg (motsvarar ABE III).

Säkerhetsregel nr 9,
SVETSUTRUSTNING
Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel nr 10,
LARMNING
Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Säkerhetsregel nr 11,
TORKNING OCH UPPVÄRMNING
Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning

Säkerhetsregel nr 12,
TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT
Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300o C.

Säkerhetsregel nr 13,
SMÄLTNING AV ASFALT
Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s instruktioner för brandfarliga heta arbeten på tak och balkonger.

1.9.2.5 Tobaksrökning

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler och på toaletter, samt vid fasta arbetsplatser i lokaler som inte är brand- eller explosionsfarliga.
Vid andra fasta arbetsplatser får rökning endast ske under förutsättning att Försäkringsbolaget eller kommunens räddningschef lämnar medgivande.
Plats eller område där rökning inte får ske ska markeras tydligt.

1.9.2.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen. Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads och anläggningsarbeten.

1.9.2.7 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på ett betryggande sätt, och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt, permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap, och om lokalen eller upplaget är brand- eller explosionsfarliga, Försäkringsbolaget eller kommunens räddningstjänst lämnat medgivande därtill.

Motordrivet fordon får dock inte utan medgivande av Försäkringsbolaget eller kommunens brandchef garageras inom fabrikations- eller lagerlokal eller upplag.

1.9.2.8 Starkströmsanläggning

Har det i försäkringsbrevet angetts att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller de bestämmelser som finns i Elektriska Nämndens föreskrift F 200, Bestämmelser angående Besiktning och Besiktningsfrekvens. Försäkringstagaren ansvarar för att besiktningarna blir utförda.

1.9.2.9 Förvaring av brännbart material

Öppen container som används till tömning av avfall ska placeras så att brand inte kan spridas till byggnad och alltid minst 6 meter från brännbar yttervägg och aldrig under tak/takutsprång, i ett skjul, på övertäckt lastningsramp eller vid fönsteröppning.

- Avfallsbehållare ska vara fastmonterade/fastlåst, och uppfylla minimumsavstånd till brännbara byggningsdelar, fönster eller öppningar på minst 6 meter. Vid solida låsanordningar kan metallbehållare placeras närmare byggnad om detta inte medför påtändningsfara, självtändningsrisk eller brandspridningsfara.

- Brännbara material, som tomma emballage och träpallar som lagras utomhus, ska lagras minst 10 meter från byggnad.

1.9.2.10 Cistern

För cistern som innehåller brännbara eller frätande vätskor ska, om cisternen är beställd efter 1953-09-15, av Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) utarbetade och av Arbetarskyddsstyrelsen godkända

bestämmelser vara uppfyllda. Där dessa bestämmelser inte är tillämpliga - t ex för cistern av betong och cistern med flytande tak - ska cistern vara godkänd av Kommerskollegium.

Avstånd till uppvärmningsanordning
Utan Försäkringsbolagets medgivande får, i eller inom 15 meter från cistern för brännbar vätska, inte finnas uppvärmningsanordning för olja, eldstad eller bar eld i någon form.

Påfyllning, tappning
Vid påfyllning och tappning - dock minst en gång om året - ska vätskekvantiteten i cistern som rymmer mer än 50 kbm mätas och journalföras såväl före som efter påfyllningen resp. tappningen.
Journalen ska vid skada, samt då så begärs, företes för Försäkringsbolagets representant.
Denna bestämmelse avser inte kontinuerlig tappning. Vid sådan tappning ska kontroll av normal läckage eller svinn ske genom andra lämpliga åtgärder.

Jordning, åskledare
Cistern för brännbar vätska ska vara elektriskt jordad. Cistern som inte är av plåt ska dessutom vara försedd med åskledare.

Uppvärmning
Uppvärms i cistern befintlig brännbar vätska på annat sätt än medelst varmvatten eller mättad ånga med högst 0,8 Mpa övertryck, ska anordningen vara utförd enligt Sprängämnesinspektionens anvisningar (se av Statens Brandnämnd/Brandinspektion utgivet cirkulär).

Över- och undertryck
Cistern ska vara så utförd eller försedd med sådana anordningar att fara för bristning av cistern genom övertryck eller vakuum undanröjs.

Vattenskadeförsäkring

Frysrisk

Åtgärder ska vidtas så att vattenledningar och anslutna anordningar inte fryser sönder. Hålls byggnaden uppvärmd men temperaturen sänks så ska innetemperaturen vara minst 15°C, såvida inte verksamhetens art kräver annan temperatur. Vatten som finns i behållare ska antifrysbehandlas och byggnaden ska hållas under regelbunden tillsyn. Om byggnaden inte hålls uppvärmd ska vattensystemet stängas av och tömmas.

Dagvattenledningar

Invändigt system för regn- och smältvatten ska uppfylla krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt.

Byggregler

Ledningssystem och konstruktioner ska vara utförda enligt gällande byggregler vid tiden för uppförandet eller reparationen.

Oanvänd byggnad samt byggnad som står tom

Då en byggnad står oanvänd eller tom en längre tid (minst en vecka), ska vatten vara avstängt.

Om en oanvänd byggnad brinner ner, kommer ersättningen fastställas efter det lägsta värdet av byggnadens marknadsvärde och försäkringssumman som anges i avtalet. Marknadsvärdet fastställs av en oberoende part som Protector och försäkringstagaren enas om. Med oanvänd byggnad menas att byggnaden inte har används under minst 6 månader. Övriga säkerhetsföreskrifter gäller.

1.9.3 Inbrottsförsäkring

Säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring. Utöver nedan i denna punkt 1.9.3 angivna föreskrifter, gäller för dator och datamedia de föreskrifter som anges i punkt 1.9.4.

1.9.3.1 Datorer

Lokal där persondatorer (”pc”) med tillhörande utrustning till ett sammanlagt värde av 5 basbelopp eller mer förvaras, ska uppfylla Skyddsklass 2, om inte datorerna är låsta med datorlås. Övriga delar av försäkrad byggnad som innehåller sådan lokal ska uppfylla Skyddsklass 1.

1.9.3.2 Nyckel

Nyckel eller kod till lokal ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får t ex inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i berörd lokal att den är lättillgänglig för obehörig.

1.9.3.3 Nyckelskåp

I nyckelskåp i anslutning till lokal enligt föregående stycke får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme - såsom pannrum, soprum, hiss, maskinrum eller liknande - vilket är betryggande avskilt från berörda lokaler i övrigt.

1.9.3.4 Lås och låskombination

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckel, passerkort eller har kännedom om koden resp. låskombinationen.

1.9.4 Dator och multimedia

Särskilda säkerhetsföreskrifter för dator och datamedia.

1.9.4.1 Allmänna föreskrifter

Den försäkrade ska ha upprättat rutiner för felhantering som omfattar alla system jämte dokumentation av alla system i anläggningen, vidtagit rimliga åtgärder för att undvika avbrott/störningar samt ha upprättat en katastrofplan (organisation och reservrutiner) för att klara ett totalt datorbortfall. Planen ska testas och personalen övas kontinuerlig. Det ska ha utsetts en

namngiven person (säkerhetsansvarig), jämte ersättare, som svarar för att dokumenterade säkerhetsrutiner finns och följs, samt att datorer, datamedia, system och program underhålls, samt att behörighetssystem och säkerhetsutrustning används.

1.9.4.2 Dator

Datoranläggning (maskinutrymme) ska ges sådan placering (inom byggnaden/området) att skador från den yttre kringmiljön i möjligaste mån elimineras, vara försedd med tillförlitlig och erforderlig kraftförsörjning samt ha ett för elmiljön lämpligt utformat skydd, ha ett separat och lämpligt utformat luftbehandlingssystem, och vara utrustad och åtgärdad i rimlig omfattning för att minimera risken för vattenskador.

Rimliga säkerhetsåtgärder ska vara vidtagna för att förhindra tillträde för obehöriga.

Lättstulna föremål och begärliga föremål (utrustning) bör märkas och i rimlig omfattning fastlåsas.

Servicerutiner (t ex genom serviceavtal med leverantör/serviceföretag), med föreskrifter om förebyggande underhåll (översyn, test, kontroll, justering och liknande skyddsapplikationer) ska finnas dokumenterade, och dess efterlevnad ska finnas journalfört.

Föreligger serviceavtal har Försäkringsbolaget rätt att få kopia av avtalet. Ändras avtalet ska detta utan dröjsmål meddelas Försäkringsbolaget.

1.9.4.3 Datamedia

1.9.4.3.1 Program

Aktuella system-, standard- och applikationsprogram ska finnas i minst tre exemplar. Programmeringsunderlaget för dessa räknas härvid som ett exemplar. Övriga två exemplar, arbetskopia och säkerhetskopia, ska finnas i maskinellt läsbar form på åtskilda datamedia.

Programmeringsunderlag och behandlingshistorik ska finnas bevarade i enlighet med bokföringslagen.

1.9.4.3.2 Register och produktionsdata

Register eller annan information avsedd för maskinell bearbetning, lagrad på datamedia, ska finnas i minst tre generationer, alternativt ett original och två kopior. Av dessa exemplar ska ett utgöra säkerhetskopia.

Erforderligt underlag för uppdatering av information från den tidpunkt då backup
togs, till samma aktualitet som vid skadetillfället, ska bevaras.

1.9.4.3.3 Administrativa rutiner

Dokumenterad rutin för produktionsöverlämnande, d v s införande av nya program eller ändring av befintliga produktionsprogram, ska finnas och efterföljas.

Backuprutiner (säkerhetskopiering) ska finnas dokumenterade, varvid backup tas enligt en i förväg bestämd plan. Det åligger den försäkrade att förvissa sig om att backupregistren är aktuella, korrekta och funktionsdugliga. Backupregistren ska flyttas mellan de olika arkiven enligt dokumenterad rutin.

1.9.4.3.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia ska förvars åtskild från övriga exemplar i låst brandsäkert arkiv, eller i låst datamediaskåp av sådan beskaffenhet att, efter en timmes brand i omgivningen, temperaturen i förvaringsutrymmet inte överstiger det av mediatillverkaren angivna högsta tillåtna värdet.

1.10 Skadevärderingsregler

Skada på egendom värderas enligt följande regler (1.10.1 - 1.10.10). Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

1.10.1 Byggnad

Allmänt

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler.

Från återställandekostnaden görs avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk på byggnadsdel enligt reglerna i 10.1.1.6 (Tabell för åldersavdrag). Avdrag görs både på material och arbete, samt även för rivning och återställande med samma avdragsprocent. Vid skada på egendom i mark eller liknande görs åldersavdrag även på kostnader för lokaliserings-, friläggnings-, åtkomst- och igenläggningskostnader.

1.10.1.1 Byggnad som återställs

Om återställande av byggnad sker för den försäkrades räkning, värderas skadan, med nedanstående begränsningar och med beaktande av 1.10.1.1.1 och 1.10.1.1.2, till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnaden till samma, eller likvärdigt utförande på ett rationellt sätt beträffande metoder och material. Återställandet ska påbörjas senast inom två år.

Om återställande inte kan påbörjas inom två år på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Begränsningar

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader p.g.a. prisändring under återställandetiden. Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte såvida inte särskilda och rimliga verksamhetsskäl föreligger. Högsta ersättning är 20 basbelopp.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Kan utan väsentlig olägenhet återställande ske i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad, värderas skadan till det belopp med vilken kostnaden för sådant arbete ökar.

Om egendom, t ex ytbeläggning eller skorsten före skadan var i uppenbart behov av reparation, utbyte eller renovering beaktas detta vid skadevärderingen.

1.10.1.1.1 Merkostnad myndighetskrav

Försäkringen gäller för merkostnad som föranleds av att skadad byggnad enligt myndighets beslut, eller för byggande gällande normer i något hänseende vid återställande måste ges annan konstruktion eller utförande än vad som kunde krävas före skadan.

Undantag

försäkringen gäller inte för

- kostnad föranledd av arkeologiska undersökningar,
- kostnad som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden,
- kostnad som uppkommer till följd av att myndighet kräver att förorening som uppkommit redan innan skadan, ska åtgärdas, eller
- kostnad som avses i 1.10.1.2, första och andra styckena.

Högsta ersättning

Om inte annat anges i försäkringsbrevet är ersättningen per skadetillfälle begränsad till högst 20 % av enligt 1.10.1.1 (Byggnad som återställs) beräknat återställandebelopp, dock högst 10 Mkr per byggnad.

Försäkrads skyldighet

Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsbolagets anvisningar och på dess bekostnad
vidta erforderliga åtgärder i ärendet, såsom att söka dispens och överklaga beslut i det fall uppfyllande av viss norm måste bedömas medföra oskäliga och ej befogade kostnader för den försäkrade. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår härigenom.

1.10.1.1.2 Byggnad med viss särart

Vad avser dokumenterad försäkrad byggnad som förklarats som byggnadsminne enligt författning därom, eller som särskilt angivits som byggnad med viss särart, gäller försäkringen även för sådan merkostnad som föranleds av att byggnaden efter skada p.g.a. sin särart inte kan återställas på ett rationellt sätt. Försäkringen gäller dock inte för kostnad som avses i 1.10.1.1.1, första stycket.

Med dokumenterad byggnad avses dokumentation av byggnaden genom av

myndighet utfärdade skyddsföreskrifter, inventarieförteckningar, foton eller annan dokumentation som visar byggnadens utförande och skick före skadan.

Skadan värderas till kostnaden för att utan dröjsmål reparera den skadade byggnaden med motsvarande tidsenligt byggnadsmaterial och utförande, samt konstnärlig utsmyckning som före skadan, i den mån detta är möjligt och skäligt.

Högsta ersättning

Om inte annat anges i försäkringsbrevet är, för här avsedd merkostnad, ersättning per skadetillfälle begränsad till högst 30 % av enligt 1.10.1.1 (Byggnad som återställs) beräknat återställandebelopp, dock högst 2 Mkr per byggnad.

Försäkrads skyldighet

Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsbolagets anvisningar, och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder i ärendet, såsom att söka dispens och överklaga beslut i det fall uppfyllande av viss norm måste bedömas medföra skäliga och ej befogade kostnader för den försäkrade. Följs inte anvisningarna, är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår härigenom.

1.10.1.2 Annan byggnad anskaffas av den försäkrade

Anskaffar eller uppför den försäkrade inom två år annan byggnad inom landet för samma, eller liknande ändamål för den försäkrade, värderas skadan på motsvarande sätt som enligt 1.10.1.1, varvid ökning i värde genom ändrad ändamålsenlighet, dock inte ändrad belägenhet, avdrags.

Vid skadevärderingen avdrags dock den del av värdet som motsvarar sådana delar av egendomen som återstår efter skada och som skulle kunna användas vid ett återställande. Den försäkrade svarar för kostnad för borttagande av sådana delar.

1.10.1.3 Byggnad återställs inte och annan byggnad för liknande ändamål anskaffas inte

Om byggnad varken återställs enligt 1.10.1.1 eller anskaffas enligt 1.10.1.2 värderas skadan till byggnadens del av fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan, dock högst till värdet enligt 1.10.1.1.

1.10.1.4 Hinder p.g.a. lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad hindras p.g.a. lag eller myndighets föreskrift, ska värdet av kvarvarande delar (restvärden) behandlas enligt 1.8.3 (Restvärdeskydd).

1.10.1.5 Tabell för åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för varje byggnadsdel (installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc.) enligt tabellen nedan.

För byggnadsdel som inte anges i tabell nedan görs skäligt avdrag för ålder på både material och arbete. Avdrag för ålder görs med hänsyn till byggnadsdelens eller installationens tekniska medellivslängd.

En byggnadsdels ålder räknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk eller byttes ut. Åldersavdraget är högst 80 % för varje byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Vid skada på målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad eller golvbeläggning räknas målningen etc. i varje rum som en byggnadsdel.

För byggnadsdel vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs särskilt avdrag på återställande- och reparationskostnaden. Detta avdrag görs på arbete och material, på rivning och återställande. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i tabellen för åldersavdrag.

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
	Åldersavdrag görs för både material och arbete	
A. Installationer för el, värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation och maskinell utrustning		
Rörsystem och vattenradiatorer	10 år	5%
Elinstallation	25 år	5%
Värmepanna	8 år	8%
Värmepump och kompressor	3 år	10%
Solfångare, vindkraftverk och hushållsmaskiner	5 år	8%
Övriga installationer och annan maskinell utrustning	5 år	8%
Sanitetsgods	20 år	5%
Ventilationsrör	20 år	5%
Ventilationsaggregat	5 år	8%
Armaturer	10 år	5%
B. Radio- och TV-antenn (även parabol), markis, utrustning för data-, tele och TV-kommunikation	5 år	10%
Larm	5 år	10%
C. Målning, tapetsering och annan väggbeklädnad - dock inte i våtrum	5 år	8%
Utvändig målning	2 år	10%

D. Köks- och garderobsinredning	20 år	5%
E. Golvbeläggning - dock inte våtrum		
Plast/linoleum/högtryckslaminat	10 år	5%
Textil	5 år	8%
Massivt trä, stavparkett och ädelträ	15 år	5%
Övrigt material	10 år	5%
F. Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt		
Golv- och väggmatta	5 år	8%
Keramiska plattor	10 år	5%
Övrigt material och utförande samt målning	5 år	10%
G. Takbeläggning		
Papp, plast och gummi	10 år	8%
Plåt	20 år	5%
Övrigt material	25 år	5%
H. Skorsten		
Stål och plåt	5 år	8%
Annat material	25 år	2%
I. Dörrar inkl. lås och beslag	15 år	5%
Fönster inkl. lås och beslag	15 år	5%
Portar inkl. lås och beslag	15 år	5%
J. Fasad		
träpanel, plåt och puts	25 år	5%

1.10.2 Fastighetsinventarier

Skadan värderas enligt de regler som finns angivna för installationer i 1.10.1. Återställs inte den skadade egendomen inom två år, värderas skadan till skillnaden i egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

1.10.3 Trädgård och markanläggningar

Skadan värderas till vad det kostar att inom två år återställa trädgården och markanläggningarna.

Vid nyplantering av buskar och träd lämnas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige. Skada på övriga markanläggningar värderas enligt samma regler som anges för fastighetsinventarier (1.10.2).

1.10.4 Värmekulvert

Skadan värderas, med nedanstående begränsningar, till skälig reparationskostnad, inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återställande efter reparation.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel ersätts endast om särskilda skäl föreligger.

Den värdeminskning som egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått ersätts inte. Utökas i samband med reparationen skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska det vid skadevärderingen tas skälig hänsyn till detta.

Avdrag görs för värdeminskning med 5 % av skadebeloppet, beräknat enligt ovan, för varje år som förflutit sedan egendomen första gången togs i bruk, dock alltid med minst 20 % av basbeloppet och högst 80 % av skadebeloppet.

1.10.5 Maskinerier

1.10.5.1 Maskinerier som återställs

Om återställande av maskinerier sker för den försäkrades räkning, värderas skadan, med nedanstående begränsningar, till kostnaden för återställande utan dröjsmål av egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Avdrag görs för egendomens minskade värde genom ålder, slitage, omodernitet eller minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik, beräknat efter den återstående livslängden, dock högst till marknadsvärdet. Återställande ska ske senast inom två år från skadedagen. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha genomgått genom skadan beaktas inte.

Begränsningar

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader p.g.a. prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid, eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte. Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid skadevärderingen skälig hänsyn tas till detta.
Vid skada på motordrivna fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) och släpfordon till dessa samt skogsmaskin (t ex processor eller fällare), värderas skadan alltid till högst egendomens tekniska värde.
Vid skada på duk i plasthall och tält, värderas skadan till högst egendomens tekniska värde.

Speciella regler för dator

Vid skada på dator vars ålder, räknat från den tidpunkt då egendomen första gången togs i bruk, understiger 3 år, värderas skadan alltid till kostnaden för att återskaffa motsvarande egendom med samma kapacitet och funktion som den skadade, varvid eventuell uppgradering (t ex utbyte av CPU, hårddisk och dylikt) beaktas.

Speciella regler för lindningar (elektrisk utrustning)
Skada på lindningar - och på grund av härav uppkomna skador på plåtar - till elektrisk utrustning, värderas till kostnaden för återställande enligt ovan, dock högst till lindningarnas och plåtarnas tekniska värde.

Vid beräkningen av det tekniska värdet ska för elektriska motorer och generatorer med märkeffekt större än 100kW, och transformatorer avsedda för in- eller utspänning större än 12 kVA, avdrag för värdeminskning göras på lindningarnas och plåtarnas nyanskaffningsvärde (dvs. kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med,
5 % per år för motorer,
4 % per år för generatorer, och
3 % per år för transformatorer,

Räknat från en tidpunkt som för motorer börjar 10 år, och generatorer och transformatorer börjar 15 år, efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentlig snabbare takt än vad som ovan angivits, ska detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

Avskrivningen är maximerad till 80 % av nyanskaffningsvärdet.

Speciella regler för förbränningsmotor
Skada på slitdelar till förbränningsmotor, t ex cylinderfoder, kolv, lager och cylinderblock utan lösa foder, värderas till kostnaden för återställandet enligt ovan, dock högst till föremålens tekniska värde. Vid beräkningen av det tekniska värdet ska avdrag för värdeminskning göras med 15 % av delarnas nyanskaffningsvärde (inklusive arbetskostnad för renovering) per år. Avskrivningen börjar från den dag motorn togs i bruk som ny eller senast renoverades. Avskrivningen maximeras till 75 %.

1.10.5.2 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadade maskinerier enligt 1.10.2.1, värderas skadan till skillnaden i egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

1.10.6 Varor

Skadan värderas till varornas nyanskaffningsvärde med avdrag för eventuellt restvärde.
För varor som återanskaffas, beaktas vid skadevärderingen ändrade kostnader p.g.a. prisändring under skälig tid för återanskaffande.

1.10.7 Ritningar, arkivalier och datamedia

Skadan värderas till de skäliga kostnader som inom två år nedläggs för att på motsvarande media återställa den samlade information som förlorats, utgående från kopia eller original av informationssamlingen.

1.10.8 Pengar och värdehandlingar

Skadan värderas, beträffande förlust av gällande pengar eller gällande frimärken, till det nominella beloppet av pengarna eller frimärkena. Beträffande annan egendom som anges i 1.13.1.8, värderas skadan till de skäliga kostnader som inom två år nedläggs på återställande.

1.10.9 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om den varit den försäkrades, t ex maskinerier eller varor. Kan konsumentförsäkring tecknas för egendomen, t ex motorfordons-, båt- eller hemförsäkring, värderas skadan enligt normalt tillämpliga villkor för sådan försäkring på marknaden.

1.10.10 Arbetstagares egendom

Skada på arbetstagares egendom som försäkringstagaren är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal, värderas enligt reglerna i det.

Skada på arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt normalt tillämpliga villkor för konsumentförsäkring på marknaden.

1.11 Ersättningsregler

Skada värderas enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och ersätts enligt följande regler.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

Mervärdesskatt som ska betalas av den försäkrade, utgör ingen skada för denne till den del han har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

1.11.1 Fullvärdesförsäkring

Vid fullvärdesförsäkring ersätts uppkommen skada i dess helhet, med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.2 Helvärdes- eller förstariskförsäkring

Vid helvärdes- eller förstariskförsäkring ersätts skada enligt bestämmelserna i 1.13.2 och 1.13.3.

1.11.3 Ersättningsregler i övrigt

Försäkringsbolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning, låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgivits, till rätta är egendomen Försäkringsbolagets egendom, och ska snarast ställas till Försäkringsbolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar erhållen ersättning.

Försäkringsbolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Försäkringsersättning kan komma att utbetalas till annan än den försäkrade, i den mån tredje man enligt tillämplig tvingande lag har rätt till ersättningen.

1.11.4 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts kan Försäkringsbolaget avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats, och Försäkringsbolaget p.g.a. detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att Försäkringsbolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän (se 3.11) avvaktas, ska ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsbolaget erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt svenska Riksbankens diskonto.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan, betalas ränta enligt svensk räntelag. Vid Försäkringsbolagets betalningsdröjsmål p.g.a. tvist i domstol eller skiljeförfarande mellan Försäkringsbolaget och försäkrad om rätt till försäkringsersättning, utgår dock ränta enligt svenska Riksbankens diskonto. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har den försäkrade inte rätt till ersättning för skada eller förlust viddröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot Försäkringsbolaget, och händelse som kan leda till sådan skada, ska anmälas till Försäkringsbolaget så snart som möjligt.
Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända polisintyg härom till Försäkringsbolaget.

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar

Ersättningskrav ska framställas till Försäkringsbolaget snarast efter det att skadan uppkommit. Beträffande preskription, se 3.14.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav. Handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredningen ska utan dröjsmål lämnas till Försäkringsbolaget.

Den försäkrade är även skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömande av skadefallet och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet.

Om det krävs godkännande av tredje man för utbetalning av ersättning, ska den försäkrade skaffa skriftligt godkännande och lämna det till Försäkringsbolaget.

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, ska ersättningen som regel bortfalla.

1.12.3 Besiktning av skada

Försäkringsbolaget har rätt att låta besiktiga skada, samt att utfärda anvisningar för reparation och tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Försäkringsbolaget meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering, är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts, är Försäkringsbolaget ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

1.13 Definitioner - Förklaringar

1.13.1 Objekttyper

Försäkrad egendom indelas i följande objekttyper.

1.13.1.1 Byggnad

Med byggnad avses byggnad och egendom som tillhör byggnadens ägare och hör till byggnaden enligt kap 2 § 2 i Jordabalken, som lyder

”Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår
bostad:

- badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling, butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning, samlingslokal: estrad och

sittplatsanordning, ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning, fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första och andra stycket, hör ej till byggnaden." Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

1.13.1.2 Fastighetsinventarier

Med fastighetsinventarier avses egendom (även byggnadsmaterial) för fastighetens underhåll, skötsel och förvaltning, dock inte trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon (motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och trafikförsäkringspliktiga motorredskap), och släpfordon till dessa. Här avses även kontorsinventarier för kontorsverksamhet för fastighetens förvaltning. Bedrivs verksamheten i förhyrda lokaler, räknas även fast inredning bekostad av den försäkrade, till begreppet fastighetsinventarier, inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets- eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en av lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening.

1.13.1.3 Trädgård och markanläggningar

Med trädgård och markanläggningar avses växtlighet, asfaltbeläggning, broar, bryggor och kajer, staket, stängsel, flaggstång och annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten som inte tillhör objekttypen byggnad, fastighetsinventarier eller värmekulvert, dock inte cistern, brunn och vattentäkt, gator, vägar eller statyer, skulpturer och andra fasta konstverk.

1.13.1.4 Värmekulvert

Med värmekulvert avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje - för distribution av värme och varmvatten, samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

1.13.1.5 Maskinerier

Med maskinerier avses lös egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp, t ex maskiner, inventarier, ledningar som inte är att hänföra till objekttypen byggnad, förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel, reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap, utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal, trycksaker såsom kataloger och reklamtryck, varuprover, modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, emballage av inventariekaraktär, fast inredning som tillhör hyresgäst, eller egendom anskaffad för uthyrning eller leasing.

1.13.1.6 Varor

Med varor avses egendom avsedd för försäljning. T ex råvaror, produkter i arbete, hel- eller halvfabrikat, varor anskaffade för försäljning, eller emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning, och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

1.13.1.7 Ritningar, arkivalier och datamedia

Med ritningar och arkivalier avses originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande.

Med datamedia avses maskinläsbart medium för lagring av information avsedd för behandling i dator.

1.13.1.8 Pengar och värdehandlingar

Med pengar och värdehandlingar avses pengar och frimärken, samt aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar och andra fordringsbevis.

1.13.1.9 Kunders egendom

Med kunders egendom avses försäkringstagarens kunder tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård, och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

Anmärkning

Hit hänförs även annans egendom om egendomen omhändertagits av försäkringstagaren (t ex depositioner, egendom som tillhör vårdtagare, pensionär eller motsvarande).

1.13.1.10 Arbetstagares egendom

Med arbetstagares egendom avses försäkringstagarens arbetstagares personligt lösöre, dock inte pengar och värdehandlingar, samt egendom som enligt gällande kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren

Anmärkning

Hit hänförs även personlig lösegendom som tillhör förtroendevald, elevförening, elev, samt barn i förskoleverksamhet.

1.13.2 Fullvärdes-, Helvärdes- och Förstariskförsäkring

Fullvärdesförsäkring
Vid fullvärdesförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 respektive 1.11, samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada fullt ut, om inte ersättningen begränsas av bestämmelse om högsta ersättning.

Helvärdesförsäkring
Vid helvärdesförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 respektive 1.11, samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring, tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som såväl totalskada (se 1.13.3).

För att full försäkring ska föreligga vid helvärdesförsäkring ska försäkringsbeloppet för byggnad, maskinerier och varor minst motsvara egendomens nyanskaffningsvärde.

Förstariskförsäkring

Vid förstariskförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 respektive 1.11, samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada, inklusive räddningskostnader (se 1.8.1), intill försäkringsbeloppet. Reducering p.g.a. underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se 1.13.3).

Försäkringsbeloppet är vid förstariskförsäkring ett avtalat belopp som är lägre än egendomens nyanskaffningsvärde.

1.13.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger vid helvärdesförsäkring, då försäkringsbeloppet är lägre än nyanskaffningsvärdet och förstariskförsäkring, i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde), då detta värde är för lågt i förhållande till nyanskaffningsvärdet.
Är helvärdet framtaget enligt av Försäkringsbolagets godkänd värderingsmetod, tillämpas inte påföljdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger underförsäkring, reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och nyanskaffningsvärdet, vid helvärdesförsäkring, angiven del av anskaffningsvärdet, vid förstariskförsäkring.

1.13.4 Återställande

Återställande innebär för byggnad: reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma, eller liknande ändamål och för maskinerier: reparation eller återanskaffande av egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

1.13.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för byggnad: den kostnad som skulle ha uppkommit om byggnaden färdigställts som ny vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk för maskinerier: den kostnad som skulle ha uppkommit om ny egendom av samma, eller lika ändamålsenligt slag anskaffats vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att egendomen ska kunna tas i bruk för varor som den försäkrade anskaffat för försäljning; vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag. Om varornas värde före skadan har minskat p.g.a. inkurans eller annan omständighet, beaktas detta vid värderingen som den försäkrade tillverkat, eller har under tillverkning: tillverkningskostnaderna direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverknings- och administrationskostnader- vid skadetillfället, dock högst det pris för vilket egendomen då hade kunnat säljas sålda och färdiga för leverans: i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor, det avtalet försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet. Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror på t ex minskad användbarhet, nya produkter eller ny teknik.

Ekonomiskt värde
Med ekonomiskt värde avses egendomens marknadsvärde, dvs. sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning eller, om marknadsvärdet inte kan fastställas, det värde som med beaktande av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer, t ex ålder slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet, sannolikt skulle utgöra marknadsvärdet på egendomen.

1.13.6 Övrigt

Arbetsområde
Med arbetsområde avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som den försäkrade disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete.

Basbelopp
Med basbelopp avses här det basbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring, och som gäller för januari månad det år skadan inträffar.

Godkänd låsenhet
Med godkänd låsenhet avses dörrlås med slutbleck eller hänglås med beslag, vilka är godkända enligt gällande Svenska Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide. Med godkänd låsenhet avses även elektromekanisk låsanläggning enligt reglerna i RUS 210 (utgiven av Försäkringsförbundet).

Inkrypningsskydd
Med inkrypningsskydd avses skyddsanordning för öppning i omslutningsytor (vägg, golv och tak), som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in genom öppningen, t ex stålgaller.

Installation
Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, t ex värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennanläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande. Med installation avses dock inte dräneringssystem.

Kavitation
Kavitation kan uppstå i hastighet strömmande vätska, där tillräckligt stora, lokala tryckfall uppkommer. En del av vätskan övergår då i ångfas och ångbubblor bildas. Flödeshastigheten minskar, och ångbubblorna ”kollapsar”; de imploderar tillbaka till vätska. När ångbubblorna imploderar uppkommer lokala ”tryckstötar” omedelbart invid materialytor. Med kavitation avses de sår som uppstår, och den nedslitning av materialet som äger rum genom nu beskriven process.

Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas. Nämligen kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt, och kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Korrosion
Med korrosion avses angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium. Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Skyddsklass 1
Med Skyddsklass 1 avses inbrottsskydd enligt följande

Omslutningsyta
Omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr, fönsterenhet mm) ska - såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som såväl lås och reglingsanordningar - i sin helhet ge ett efter förhållanden skäligt skydd mot inbrott, och försvåra bortförandet av stöldgods.

Dörr, port och lucka
Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med godkänd låsenhet. Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia kvarlämnats i låset eller synligt på annan plats.
För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad upp- och nedtill med kantreglar som är godkända enligt gällande Svenska Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide. Utgående dörr ska ha bakkantsäkring.

Fönster
Öppningsbart fönster (även i dörr, port och lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock var öppet om det har inkrypningsskydd.

Brandventilator
Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha inkrypningsskydd.

Annan öppning.
Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha inkrypningsskydd.

Skyddsklass 2
Med Skyddsklass 2 avses inbrottsskydd enligt följande. Förutom vad som sägs för Skyddsklass 1 ska nedanstående uppfyllas.

Dörr, port och lucka.
Slagdörr av trä med instickslås ska förstärkas på båda sidor antingen med dörrförstärkningsbeslag som är godkänt enligt gällande Svenska Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide, eller med likvärdigt förstärkningsbeslag. Andra dörrtyper, t ex skjutdörrar, ska förstärkas på likvärdigt sätt.

För port och lucka godtas samma, eller likvärdigt utförande som för dörr enligt ovan.

Fönster
Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än 4 m över markplan eller som på motsvarande sätt är åtkomligt från annat än marken (t ex från balkong, tak eller brandstege), ska vara låst antingen med fönsterlås som är godkänt enligt Svenska Stöldskyddsföreningens Säkerhetsguide eller annan låsanordning, som för det särskilda fallet godtagits av
Försäkringsbolaget eller har inkrypningsskydd. Detta krav gäller även öppningsbart fönster i dörr, port eller lucka. Fönster anses inte låst om nyckel eller kodmedia kvarlämnats i låset eller synligt på annan plats.

Brandventilator
Brandventilator av glas eller plast, som är belägen lägre än 4 m över markplan eller på annat sätt är lätt åtkomligt, ska oavsett reglingsanordning ha inkrypningsskydd.

Inhägnadsskydd
Med inhägnadsskydd avses inbrottsskydd enligt följande

Omslutningsyta
Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omslutet av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port mm), som i sin helhet ger ett efter förhållandena skäligt skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnad
Inhägnad ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 m hög, varav de översta 0,20m utgörs av minst två rader taggtråd. Inhägnaden ska anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag mm ska vara förankrade i marken så att de ej kan lossas utan maskinell utrustning.

Stängsel och vägg
Exempel på godtagbart utförande flätverksstängsel av minst 3 mm tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 mm, vägg av trä minst 25 mm tjock, eller vägg av stålplåt minst 1 mm tjock.

Grind, port och dörr
Grind, port och dörr ska fylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan. Grind, port och dörr ska vara låst med godkänd låsenhet. Beslag till hänglås ska ha minst samma motståndskraft mot inbrottsangrepp som låset.

Vid gångjärnen ska finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr ska vara försedd med likvärdigt skydd.

Grind, port och dörr anses ej låst om nyckel eller kodmedia kvarlämnats i låset eller synligt på annan plats.

Värdeskåp
Med värdeskåp avses värdeförvaringsenhet - enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar, mot inbrott - som efter provning enligt svensk standard SS 3000 uppnår minst 60 skyddsvärdepoäng, svensk standard SS3150 uppnår minst 40 skyddsvärdepoäng och väger minst 300 kg, eller europeisk standard EN-1143-1 uppfyller kraven för Grade II.

Värdeförvaringsenheten ska vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdespoäng, ”Grade”, tillverkningsår och tillverkningsnummer.

Ytbeläggning
Med ytbeläggning avses ytskikt eller beläggning, t ex målning, tapetsering, beklädnad på ytter- och innertak, beklädnad på ytter- och innerväggar samt golvbeläggning.

2 Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring

2.1 Vem försäkringen gäller för (den försäkrade)

Försäkringen gäller uteslutande för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad byggnad, ifråga om hyresförlust för uthyrda lägenheter i byggnaden, och innehavare av försäkrad verksamhet, ifråga om extrakostnader.

2.2 Försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar verksamhet som bedrivs av kommunen, om inget annat anges i försäkringsbrevet.

2.3 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för
hyresförlust under ansvarstiden till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada enligt 2.7 och 2.7.1, och extrakostnader under ansvarstiden till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada enligt 2.7 och 2.7.2 eller ingripande enligt 2.7 och 2.7.3. Ansvarstiden räknas från den tidpunkt egendomsskadan inträffar, resp. ingripande sker, och är 24 månader om inget annat anges i försäkringsbrevet.

2.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser sådan skada som består i:
hyresförlust under ansvarstiden enligt 2.7.1 och 2.10.1, och
extrakostnader belöpande på ansvarstiden enligt 2.7.2 resp. 2.7.3 och 2.10.2.

Undantag

Försäkringen omfattar inte hyresförlust som beror på att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtagit erforderliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta, eller upprätthålla den försäkrade verksamheten, eller den försäkrade vid skadetillfället inte har erforderligt försäkringsskydd för skadad

egendom, vilket medför dröjsmål med anskaffning av egendom som inte återställs med försäkringsersättning.

Försäkringen omfattar inte följande extrakostnader; egendomsskada eller värdeminskning, kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återanskaffats, såvida inte dröjsmålet beror på utanför den försäkrades kontroll stående hinder, förlust av inkomst eller goodwill, vite p.g.a. försenad eller utebliven leverans, kostnad till följd av störning eller avbrott i telekommunikation, extrakostnader som beror på felprogrammering, kostnader och förluster, för vilka ersättning utgår av statsmedel, eller förlust av inkomst eller annan förlust för vilken ersättning utgår enligt lag om ersättning till smittbärare.

2.5 Försäkringsbelopp

Sammanlagd ersättningsskyldighet, inklusive ersättning enligt Kap 1 Egendomsförsäkring, till följd av alla skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret genom ras, lavin eller jordskalv enligt 1.7.2.9, är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 150 basbelopp.

Sammanlagd ersättningsskyldighet, inklusive ersättning enligt Kap 1 Egendomsförsäkring till följd av alla skador enligt 1.7.8.1 i samband med demontering, montering, transport eller förflyttning, är vid varje skadetillfälle begränsad till högst 10 basbelopp. Denna begränsning gäller dock inte vid egendomsskada i samband med egendomens underhåll på platsen.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet är Försäkringsbolagets sammanlagda ersättningsskyldighet dessutom begränsad enligt följande

200 basbelopp vid skada enligt 2.7.2 (Extrakostnad), och 50 basbelopp vid skada enligt 2.7.3 (Extrakostnad - smittsam sjukdom).

2.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 2.10 (Skadevärderingsregler), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Självrisken är två basbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet. Har det i försäkringsbrevet angivits en annan självrisk för Kap 1 Egendomsförsäkring, gäller denna andra självrisk även för Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkringen.

Vid skada som ersätts till följd av ersättningsbar egendomsskada, tillämpas endast en självrisk enligt ovan för båda skadorna.

2.7 Försäkrade skadehändelser

Allmänna undantag enligt 1.7. gäller även för Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkringen.

2.7.1 Hyresförlust

Försäkringen gäller för hyresförlust, beräknad enligt 2.10.1, som uppkommer genom att försäkrad byggnad blir helt eller delvis oanvändbar p.g.a. sådan skada på byggnaden som är ersättningsbar genom försäkring som tecknats enligt Kap 1 Egendomsförsäkring.

2.7.2 Extrakostnad

Försäkringen gäller för extrakostnader, beräknade enligt 2.10.2, som uppstår i försäkrad verksamhet p.g.a. sådan egendomsskada som är ersättningsbar genom den egendomsförsäkring som försäkringstagaren tecknat enligt Kap 1 Egendomsförsäkring.

Försäkringen gäller även för extrakostnader enligt första stycket p.g.a. sådan egendomsskada som inte är ersättningsbar genom den egendomsförsäkring som tecknats av försäkringstagaren enligt

Kap 1 Egendomsförsäkring, men som hade varit ersättningsbar genom den försäkringen om ägaren till den skadade egendomen vore försäkringstagare.

2.7.3 Extrakostnad - smittsam sjukdom

Försäkringen gäller för extrakostnader som uppstått i den försäkrades livsmedelshantering till följd av att myndighet, med stöd av lag under försäkringstiden ingriper mot verksamheten för att hindra spridning av smittsam sjukdom. Med ingripande från myndighet, jämställs åtgärd av läkare eller veterinär, på vilka det ankommer att utöva kontrollerande verksamhet inom hälsovårdens område.

Undantag

Försäkringen gäller inte för extrakostnader till följd av smitta i dricksvatten.

2.8 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger den försäkrade att vidtaga enligt 3.7 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada, om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Mer omfattande räddningsåtgärder ska alltid vidtas i samråd med Försäkringsbolaget.

Räddningskostnader ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten. I den mån sådan kostnad medfört nytta även efter ansvarstidens slut, ersätts den med högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden. Den sammanlagda ersättningsskyldigheten, inklusive ersättning för räddningskostnad, är begränsad enligt 2.5.

Undantag

Försäkringen ersätter inte räddningskostnad enligt ovan i den mån rätt till ersättning för kostnaden föreligger från annan enligt lag eller särskild författning, eller p.g.a. annan försäkring, garanti eller annat avtal.

2.9 Säkerhetsföreskrifter

Säkerhetsföreskrift som angivits i Kap 1 Egendomsförsäkring, gäller även för Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkringen.

Beträffande påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift (minskning eller bortfall av ersättning), se 1.9.1.1.

2.10 Skadevärderingsregler

Skada regleras efter ansvarstidens slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt 2.10.1 och 2.10.2 nedan, med tillägg av räddningskostnader enligt 2.8.

2.10.1 Hyresförlust

Ersättningsbar hyresförlust beräknas till skillnaden mellan å ena sidan den nedsättning i hyran, som hyresgästen enligt lag kan kräva, och å andra sidan minskade kostnader för uppvärmning, belysning m.m samt ränta på ersättning för egendomsskada enligt 2.7.1.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan, säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan byggnaden reparerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust, beräknad på motsvarande sätt som enligt ovan, även för denna tid, dock för högst tre månader.

Ersättning lämnas endast för hyresförlust under ansvarstiden.

2.10.2 Extrakostnad och Extrakostnader vid smittsam sjukdom

Ersättningsbara extrakostnader beräknas till skäliga extrakostnader för ofrånkomliga åtgärder att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning skulle ha haft om skada inte inträffat enligt 2.7.2 respektive ingripande inte skett enligt 2.7.3.

Ersättning lämnas endast för extrakostnader som belöper sig på ansvarstiden. Om nyttan av åtgärderna kvarstår efter ansvartidens utgång, ersätts endast de kostnader som är hänförliga till den på ansvarstiden belöpande delen av nyttan av åtgärderna i fråga.

2.11 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för räddningskostnader och uppkommen hyresförlust resp. extrakostnad.

2.11.1 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 2.10 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutredning av betydelse för den

försäkrades rätt till ersättning inletts, äger Försäkringsbolaget avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas, ska ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsbolaget erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Sveriges riskbanks diskonto.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas ränta enligt svensk räntelag. Vid Försäkringsbolagets betalningsdröjsmål p.g.a. tvist i domstol eller skiljeförfarande mellan Försäkringsbolaget och försäkrad om rätt till försäkringsersättning, utgår dock ränta enligt Sveriges riksbanks diskonto. Ränta betalas inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta, har den försäkrade inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.12 Skaderegleringsbestämmelser

2.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot Försäkringsbolaget, och händelse som kan leda till sådan skada, ska anmälas till Försäkringsbolaget så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott, snarast göra polisanmälan och insända polisintyg härom till Försäkringsbolaget.

2.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysningar

Skada regleras efter ansvartidens slut. Skriftligt ersättningskrav ska framställas till Försäkringsbolaget snarast efter ansvarstidens slut. Beträffande preskription se 3.14.

Den försäkrade är skyldig att specificera och styrka sitt ersättningskrav. Handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredningen, ska utan dröjsmål lämnas till Försäkringsbolaget. Den försäkrade är även skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömande av skadefallet, och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet.

Om det krävs godkännande av tredje man för utbetalning av ersättning, ska den försäkrade skaffa skriftligt godkännande och lämna det till Försäkringsbolaget.

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, ska försäkringsersättningen som regel bortfalla.

3 Allmänna avtalsbestämmelser

3.1 Försäkringstagarens behörighet

Försäkringstagaren har ensam rätt att avtala med Försäkringsbolaget om ändring eller upphörande av försäkringen och att mottaga eller avge uppsägning av den.

3.2 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden anges i försäkringsbrevet och är avtalstiden för försäkringen. Tecknas försäkringen på begynnelsedagen räknas försäkringstiden från det klockslag då försäkringsavtalet ingås.

3.3 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

Försäkringsbolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra tre dagar efter uppsägningen.

Försäkringsgivaren har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen om försäkringen grundas på någon oriktig uppgift från försäkringstagaren eller försäkrad
om risken för skada ökar såsom anges i 3.4.2 (Ändrade förhållanden), eller försäkrade innehåller säkerhetsföreskrift som har åsidosatts, och kan antas komma att åsidosättas i framtiden, eller om försäkrad inte tillåter att Försäkringsbolaget besiktigar den försäkrades verksamhet eller försäkrad egendom.

3.4 Premiebetalning

3.4.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Försäkringsbolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens start, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller dock endast under förutsättning att premien betalas inom 30 dagar efter det att Försäkringsbolaget skickat ut faktura.

Betalas inte premien inom 30 dagar efter utsändningen av faktura, föreligger dröjsmål med premiebetalningen. Betalas premien senare, men innan försäkringen sagts upp inträder Försäkringsbolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

3.4.2 Premie vid förnyat avtal

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelsedag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 30 dagar efter det att Försäkringsbolaget skickat ut premiefaktura.

Betalas premien senare, men innan försäkringen sagts upp, inträder Försäkringsbolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

3.4.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

För tilläggspremie p.g.a. ändring av försäkringen under försäkringstiden gäller vad som sägs i 3.4.1 (Första premie), varvid det som sägs om Försäkringsbolagets ansvarighet, och att uppsägning av försäkringen endast gäller ändringen.

3.4.5 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla, ska Försäkringsbolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter Försäkringsbolagets uppsägning upphör att gälla, återbetalar Försäkringsbolaget oförbrukad del av premien.

Har skada/försäkringsfall inträffat anses premie för ett belopp motsvarande skadeersättningen vara förbrukad.

3.6 Upplysningsplikt och riskökning

3.6.1 Felaktiga och ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Har försäkringstagaren eller försäkrad lämnat uppgifter som han innsett, eller borde ha insett vara felaktiga eller ofullständiga, och detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas Försäkringsbolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som skulle ha gällt vid riktiga resp. fullständiga uppgifter. Om Försäkringsbolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, är Försäkringsbolaget helt fri från ansvar.

3.6.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen ska ändringarna snarast meddelas till Försäkringsbolaget. Medför de nya förhållandena en ökad risk för skada, och har ändringen tillkommit med den försäkrades vilja, eller har den försäkrade utan skälig anledning underlåtit att meddela ändringen till Försäkringsbolaget begränsas Försäkringsbolagets ansvar på samma sätt som i 10.5.1 ovan.

3.7 Räddningsplikt

Om skadan inträffat, eller kan befaras inträffa omedelbart, ska den försäkrade efter förmåga tillse att skadan begränsas eller avvärjs, och att eventuell rätt till ersättning från tredje man bevaras. Om Försäkringsbolaget meddelar särskilda anvisningar för detta ska den försäkrade följa dessa.

Om annan än den försäkrade, p.g.a. avtal med denne, råder över möjlighet att vidta räddningsåtgärd enligt första stycket, ansvarar den försäkrade för att avtalsparten vidtar åtgärden.

Kostnad för räddningsåtgärd enligt ovan ersätts endast om, och i den utsträckning som anges i övriga villkorsbestämmelser.

3.7.1 Åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen, eller av grov vårdslöshet inte uppfyllt räddningsplikten, minskas försäkringsersättningen i skälig utsträckning, eller lämnas ingen ersättning alls, beroende på vilken nackdel som detta kan antas ha lett till för Försäkringsbolaget.

3.8 Regress

I den mån Försäkringsbolaget har betalt skadeersättning eller kostnad enligt försäkringen, övertar Försäkringsbolaget den försäkrades rätt till ersättning från annan som är skyldig att ersätta skadan eller kostnaden. När Försäkringsbolaget utkräver sådan rätt mot annan åtar sig Försäkringsbolaget att på begäran samtidigt framföra andra betalningskrav som den försäkrade kan ha mot denne p.g.a. skadan, om det kan ske utan olägenhet för Försäkringsbolaget. Om den ersättningsskyldige är, eller p.g.a. sitt ersättningsansvar blir insolvent, har den försäkrade företräde till ersättning för egna betalningskrav p.g.a. skadan.

Den försäkrade är skyldig att i Försäkringsbolaget intresse bevara sin rätt till ersättning från annan, vilket framgår av 3.7 (Räddningsplikt).

3.9 Återkrav

Har Försäkringsbolaget betalat ersättning på felaktig grund som beror på den försäkrade, är denne skyldig att genast återbetala beloppet jämte dröjsmålsränta enligt tillämplig svensk räntelag från dagen för utbetalningen.

3.10 Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring, och finns i det förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll även för denna försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

3.11 Tvist om värdering

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller om avbrottsförlust, ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande enligt tillämplig svensk lag om skiljemän. Vardera parten utser en skiljeman, som ska vara opartisk och sakkunnig i den fråga tvisten gäller. Tredje skiljeman utses av båda skiljemännen om annan överenskommelse inte träffats.

Tredje skiljemannens värde gäller, om det inte överstiger det högsta, eller understiger det lägsta värde som någon av de två andra kommit till. I annat fall gäller det högsta resp. det lägsta av de belopp vartill de andra skiljemännen kommit.
Vid värderingen tillämpas villkorens värderingsregler. Parterna ska ges tillfälle att lägga fram den utredning de vill åberopa och närmare utveckla sin uppfattning. I skiljedomen ska anges hur värdet av skadan beräknats.

Skiljedomen ska meddelas senast sex månader efter den dag då tredje skiljemannen utsetts.

3.12 Kvittningsförbehåll

Försäkringsbolaget har rätt att infria sin ersättningsskyldighet gentemot försäkrad genom kvittning med fordran som Försäkringsbolaget kan ha mot annan försäkrad eller försäkringstagare.

3.13 Force Majeure

Försäkringsbolaget är vid tillämpning av försäkringen inte ansvarigt för skada som orsakas av Försäkringsbolaget p.g.a. lagbud, myndighetsåtgärd, krigshändelse, arbetskonflikt - även om Försäkringsbolaget är föremål för, eller självt vidtar konfliktåtgärd - eller annan liknande omständighet. Om någon sådan omständighet hindrar Försäkringsbolaget från att fullgöra åtgärd enligt försäkringen, får åtgärden uppskjutas utan påföljd för Försäkringsbolaget tills hinder upphört.

3.14 Preskription

Den som har fordran p.g.a. försäkringen, förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till Försäkringsbolaget inom sex månader från det han fått kännedom om sin fordran.

Den som har fordran ska vidare, för att inte förlora sin rätt, väcka talan mot Försäkringsbolaget om anspråket inom tre år från det han fått kännedom om sin fordran, och i vart fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Har fordran anmälts i rätt tid enligt första stycket får talan dock alltid väckas inom sex månader från det att Försäkringsbolaget meddelat slutligt ställningstagande till anspråket.

Försäkringsbolaget kan vid slutligt ställningstagande till anspråk p.g.a. försäkringen, skriftligen förelägga den som har fordran att inom sex månader väcka talan mot Försäkringsbolaget angående beslutet. Försitts denna tid av den som har fordran, eller för han inte talan till dom, förlorar han sin rätt att få ändring av beslutet.

3.15 Tillämpbar lag och behörig domstol

För försäkringen gäller i övrigt tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

Svensk rätt ska gälla för tolkning och tillämpning av försäkringsavtalet. Tvist angående avtalet ska prövas av svensk domstol. Detta gäller även om tvisten avser skada som inträffar utomlands.